

RÁČCI V RAČICÍCH A DRNOVICÍCH U VYŠKOVA

...co bylo dřív: [Ráčci na Zbraslavi](#) a možná i [prapředeck v Obřanech](#)...

Za první písemnou zmínku Drnovic lze považovat uvedení ve výčtu majetku třebíčského benediktinského kláštera Nanebevzetí P. Marie v roce 1104. Městys Račice dostal své jméno od potoka Rakovce, protékajícího obcí, který byl od nepaměti plný raků. Račice u Vyškova jsou zmíněny poprvé společně s Drnovicemi r. 1220, kdy je vlastnil Hrabšic Kojata z Hněvína Mostu, podstolí Přemysla Otakara I. O sedm let později, nemaje dědice, odkázal (kromě řady dalších odkazů osobám i církvi) svému bratru Všeborovi majetek v Čechách a na Moravě, potažmo dvě moravské sousedící obce, Račice i Drnovice, neteřím, Eufémii a Svatochně / Svatavě z Oseka (narozeným nejspíš někdy po r. 1224), podle pověsti zakladatelkám hradu Račice zbudovaného mezi lety 1275 a 1285 (*Soforinis meis duabus Ewfemie et Swatohne in Morauia Drunowici et Ratsici*).

Roku 1252, tedy o 25 let později, se v rukopise nově zakládaného Žďárského kláštera píše po Drnovicích bratr zakladatele Bočka Mikul, druhorozený syn prapředeck Gerharda ze Zbraslavi. Mikul, zakladatel račické linie, si musel vzít za ženu Eufémii, protože víme, že druhá ze sester, Svatava, se provdala za Slavibora, syna Milíče, příslušníka rodu Hrabšiců a zakladatele rodové větve s predikátem ze Švabenic o erbu čtyř rozletitých střel (Zdroj: e-stredovek.cz). Roku 1255 svědčí na Bočkově závěti Ostoj z Račic, nejspíš syn Mikuláše, umírajícího někdy po roce 1262.

Dále máme v Račicích a Drnovicích doloženy tyto osoby: 1272-1286 Kojata z Drnovic, 1275 Ješek z Drnovic, 1285 Milota z Račic, 1294 Slavibor z Drnovic (Zdroj: Wikipedia, Račické panství). Kojata byl synem Slaviborovým. Podle křestních jmen by se ke Švábenickým dal přisoudit Slavibor, kdo z ostatních patřil ke Švabenickým a kdo ke Zbraslavským, není zřejmé. Je možné, že si z počátku společný majetek obě rodiny v průběhu 13. století rozdělily. Slavibor měl kromě Kojaty ještě druhého syna Viléma, který se ovšem psal po Náměšti, kterou později na úkor bratrance Časty získal. Ottův slovník naučný uvádí, že se po Náměšti psali i potomci Kojaty: „*Slavibor (1234-56) držel Drnovice a zůstavil syny Viléma z Náměště (1254-69) a Kojatu z Drnovic (1269-86), jichž potomci byli páni z Náměště.*“ (Zdroj: citováno z msgenealogie.wz.cz)

Je proto možné, že by ostatní či jeden z výše jmenovaných, Ješek a/nebo Milota, patřili k potomkům Mikuláše ze Zbraslavi a Račic. Na rozdíl od Zbraslavských, známe část příslušníků rodu Hrabšiců od třetiny jedenáctého století, Milota ani Ješek se mezi nimi nenacházejí. Jeden Milota je naopak společně se svým bratrem Sezimou obmyšlen v závěti Kojaty z Hrabšic, tedy téže, která Eufémii a Svatochně vynesla Račice a Drnovice.

Nicméně je zvláštní, že na Drnovickém panství nejsou jmenováni Ostoj z Račic, svědčící roku 1255 na závěti Bočka ze Zbraslavi a Jaroslavíc, Žibřid ze Zbraslavi a Račic, Mikulův syn, a ani Žibřidův syn Mikul ze Zbraslavi a Račic. Je možné, že je některé zdroje vázaly již k Račicích vzniklých v mezičase u Hrotovic v současném třebíčském okrese.

A potom bychom tu ještě měli Drnovské z Drnovic (u Lysic, okres Blansko - nicméně i Račice se zakládaly druhé a třetí, existence těchto Drnovic je potvrzena až roku 1353, Zdroj: drnovice.cz), u kterých je jisté, že mají společné předky s pány z Kunštátu, protože mají, stejně jako Račičtí, totožný

---

znak (Zdroj: Wikipedie, Drnovští z Drnovic). Prvního známého člena rodu Drnovských, Jindřicha z Drnovic, listinně doloženého mezi lety 1353 až 1368) si za manžela bere Anna z Kunštátu, praprapravnučka prapředka Gerharda ze Zbraslavi.

Krátce před rokem 1312 se zmocnil hradu loupeživý rytíř Friduš z Linavy, který se stal jedním z nejnebezpečnějších a nejobávanějších lapků na Moravě. Když nastoupil na český trůn nový český panovník Jan Lucemburský, rozhodl se vyhovět prosbám svých poddaných, aby zpupného lapku zajal a potrestal. Roku 1312 vytáhl s početným vojskem k Račicím a hrad oblehl. Hrdé sídlo po několik dnů úspěšně odolávalo útokům rytířů. Nakonec se králi podařilo zmocnit hradu Istí. V dalších letech se postupně vystřídali v držení Račic páni z Lipé, Šternberkové, páni z Kravař, bratři Černohorští z Biskupic, Haugvicové a páni z Petřvaldu.

Formulujeme tedy druhou hypotézu: rod Drnovských z Drnovic vznikl jako rozrod rodu pánů ze Zbraslavi ve třetí generaci. Žibřid založil větev račickou, Ostoj drnovskou. Protože rod pánů ze Zbraslavi v Račicích a Drnovicích hledal novou základnu stejně, jako si je budovali ostatní příbuzní z rozrodu ve druhé generaci (Bočkovci potomci v Obřanech a Jaroslavcích, Kunovi potomci na Kunštátě a v Jevišovicích), snažili se i Račičtí držet s nimi krok - a to ne jenom dary církvi (které nám jsou do dneška dobře doložené), tak i budováním rodové základny.

Proto také Švábenice, potomky Slavibora, z Račic a Drnovic vyplatili, čemuž nahrávala i skutečnost, že se ze severních Čech pocházející Švábenští dosud nestihli na Moravě usadit. Potomci Mikuláše ze Zbraslavi a Račic v kolonizovaném území nedaleko Kunových Jevišovic založili a budovali nové Račice, nedaleko Kunštátu potom nové Drnovice. Nicméně výdaje bez příjmů ve službách panovníka, kterými se Mikulovi potomci snažili držet krok se svými Zbraslavskými příbuznými, je vyčerpaly natolik, že byli nuceni Račice a Drnovice u Vyškova včetně budované tvrze na Račicích vzdát a stáhnout se do nově kolonizovaných Račic a Drnovic.

...a jak to bylo dál: [Ráčci v Račicích u Hrotovic...](#)

